

دریافت: ۹۹/۰۴/۰۵

تصویب: ۹۹/۰۸/۰۳

ص: ۱۸۵ - ۱۰۳

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی در داوران فوتبال

بهرروز گل محمدی^۱، وحید کاشانی^۲، غلامرضا حبیب‌پور^۳

چکیده

مقدمه و هدف: داور فوتبال از جمله مشاغلی است که فشار جسمی و ذهنی زیادی را بر داوران تحمیل می‌کند و معمولاً با اضطراب، استرس و خستگی زیاد همراه است. هدف از انجام این پژوهش، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی در داوران فوتبال بود.

روش‌شناسی پژوهش: نسخه اصلی این مقیاس با ۱۵ سؤال در قالب سه خرده‌مقیاس «واماندگی هیجانی-جسمانی، کاهش ارزشمندی در ورزش و حس کاهش» قابل اجرا است. این مقیاس در گذشته برای داوران فوتبال کشور پرتغال نیز اعتبارسنجی شده است. این پرسش‌نامه پس از ترجمه به زبان فارسی و اعتبارسنجی برای گروهی کوچک، بین ۱۶۰ داور فوتبال با دامنه سنی ۱۸ تا ۴۴ سال توزیع شد. برای برآورد روایی سازه پرسش‌نامه از تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. برای برآورد پایایی این مقیاس از روش آلفای کرونباخ استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش روایی و پایایی مقیاس را مورد تأیید قرار دادند. به‌طور کلی مقیاس تحلیل رفتگی داوران با سه عامل ۵۱/۸۸٪ واریانس کل سؤالات را تبیین کرد. در ارتباط با همسانی درونی سؤالات هر خرده‌مقیاس، ضریب پایایی واماندگی هیجانی ۰/۷۴، کاهش ارزشمندی در داوران ۰/۷۱ و حس کاهش اجرا ۰/۷۱ بود. از نظر پایایی زمانی نیز نتایج با استفاده از انجام آزمون مجدد و محاسبه ضریب همبستگی نشان داد که ارتباط بین متغیرها از نظر آماری معنادار است.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد پرسش‌نامه اصلاح‌شده تحلیل رفتگی ورزشی رادک و اسمیت برای داوران ایران با ۱۱ عنوان، ابزار مناسبی برای سنجش تحلیل رفتگی داوران فوتبال در جامعه داوران ایران است.

کلیدواژه‌ها: ویژگی‌های روان‌سنجی، سیاهه تحلیل رفتگی، داوران فوتبال

۱. دانشیار دانشگاه سمنان، سمنان، ایران (نویسنده مسؤل): b_golmohammadi@semnan.ac.ir

۲. دانشیار دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

۳. کارشناس ارشد رفتار حرکتی دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

مقدمه

رشته ورزشی فوتبال یکی از رشته‌های پرهیجان که از هواداران و شرکت‌کنندگان بیشتری نسبت به سایر رشته‌ها برخوردار است. در این رشته پرهیاهو که نیازمند مدیریت و کنترل همه‌جانبه از سوی برگزارکنندگان است، نقش داوران را نمی‌توان نادیده گرفت. داوران فوتبال با تحت فشار بودن از سوی عوامل مختلف لازم است کار خود را به‌درستی انجام دهند تا رضایتمندی همه افراد درگیر در مسابقه را فراهم نمایند. این حجم از فشار بر داور معمولاً اضطراب، استرس و خستگی را برای او در پی دارد. در واقع داوران همواره در معرض انتقاد بازیکنان، مربیان و حتی رهبران قرار دارند که محیط پرفشاری را در طول بازی ایجاد می‌کند. باوجود رقابت بین داوران و قدردانی اجتماعی کم در این حرفه، جای تعجب نیست که آن‌ها تحت فشارهای شدید زندگی باشند (۱۶). بین شرکت‌کنندگان و داوران در ورزش رابطه دوستانه‌ای وجود ندارد. سابقه نشان داده داور اغلب مرکز اختلاف و تمرکز خشم طرفدارانی است که به‌طور معمول بر این باورند، داور علیه گروه آن‌ها عمل می‌کند (۵). توهین شفاهی و رفتارهای بدنی مربیان، بازیکنان و طرفداران، انتقاد مطبوعات و ارزیابی مسئولان، بخشی از زندگی روزمره داوران است (۶). از عوامل دیگری که بسیار در مورد داوران مطرح بوده است تحلیل رفتگی شغلی است. تحلیل رفتگی، نشانه بیماری جسمی یا ذهنی است که در ادبیات ۵۰ سال گذشته به آن پرداخته شده و به‌عنوان پاسخ طولانی‌مدت به استرس مزمن تعریف شده است. این علائم منجر به خستگی جسمانی و عاطفی و یا از دست دادن انرژی جسمی و روانی می‌شود و به مشکلات روابط بین فردی، به‌ویژه در محل کار منجر می‌شود. در دهه‌های گذشته، موضوع فرسودگی در بین ورزشکاران نخبه، توجه زیادی را در پی داشته، به‌طوری‌که هم رسانه‌ها و هم ادبیات علمی مرتبط به آن پرداخته‌اند (۱۱). در نتیجه، فرسودگی و ترک فعالیت ممکن است بازگوکننده شکست در رفتار بین فردی، تضادهای نقش، ترس از شکست و سایر عوامل زمینه‌ای دآوری باشد (۶). تحلیل رفتگی در ورزش برای ورزشکاران و داوران برخی از رشته‌های ورزشی مورد مطالعه قرار گرفته است، ولی در رشته فوتبال مطالعات چندانی در این زمینه وجود ندارد. برای شناخت تحلیل رفتگی شغلی، ابزارهای متفاوتی معرفی شده است. اولین بار در زمینه سنجش فرسودگی شغلی، سیاهه فرسودگی شغلی مسلاچ^۱ (MBI) مطرح شد که به‌عنوان یک ابزاری معتبر معرفی شده است. همچون سایر حرفه‌های

مختلف، در ورزش نیز فرسودگی شغلی مسالچ جهت کمک به توسعه پرسش‌نامه فرسودگی ورزشکاران^۱ (ABQ) توسط رادک و اسمیت (۲۰۰۱) ایجاد شد. این ابزار در سال ۲۰۱۲ با ۱۸ عنوان برای ورزشکاران اسپانیایی اعتبارسنجی شد (۱۹). گربر^۲ و همکاران (۲۰۱۸)، پرسش‌نامه فرسودگی ورزشکاران (ABQ) را برای سنجش فرسودگی ورزشکاران سوئیسی اعتبارسنجی کردند و نشان دادند که این ابزار برای شناخت علائم فرسودگی ابزار مناسبی می‌باشد (۱۰). براندو^۳ و همکاران (۲۰۱۴) نیز برای سنجش فرسودگی داوران، سیاهه فرسودگی داوران^۴ (BIR) را برای داوران پرتغالی اعتبارسنجی کردند. آنها این کار را در راستای مطالعات اعتبارسنجی وینبرگ^۵ و ریچاردسون^۶ (۱۹۹۰) انجام دادند تا آن ابزار را برای سنجش خطر فرسودگی داوران معرفی نمایند (۲۱). نظالدین و همکاران (۲۰۱۴) از سیاهه فرسودگی داوران (BIR) برای اندازه‌گیری فرسودگی داوران راگی مالزی استفاده کردند و ویژگی‌های روان‌شناختی داوران را براساس سن و سطح تجربه آنها شناسایی نمودند (۱۸). همچنین، گاما^۷ و همکاران (۲۰۱۸) نیز از سیاهه فرسودگی داوران (BIR) برای تحلیل سطوح فرسودگی داوران فوتبال در لیگ‌های حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای برزیل استفاده نمودند و نشان دادند که داوران برحسب سطح داوری خود، ویژگی‌های روان‌شناختی متفاوتی دارند. این محققان با پژوهش‌های خود امکان آزمایش بیشتر کیفیت مقیاس روان‌سنجی را فراهم کردند که فعالیت‌های پژوهشی بیشتر را برای سنجش فرسودگی برای فرهنگ‌های مختلف تشویق می‌کنند (۹). بر همین اساس، این سؤال مطرح است که با توجه به متفاوت بودن جو فرهنگی و ورزشی، آیا این ابزار برای سنجش فرسودگی شغلی داوران فوتبال کشور ما قابل استفاده است؟ آیا این سیاهه را می‌توان برای داوران فوتبال کشورمان روایی و اعتبارسنجی نمود؟ با توجه به دنیای حرفه‌ای امروزه و رابطه نزدیک ورزش با عوامل اقتصادی به‌نظر می‌رسد که بررسی عوامل مؤثر بر افزایش کارایی داوران و ارائه راهکارهای عملی جهت پیشگیری از ایجاد تحلیل رفتگی به‌عنوان عاملی مؤثر در این زمینه، می‌تواند تأثیر به‌سزایی در جلوگیری از نابسامانی‌ها و اغتشاشات ناشی از اشتباهات داوری داشته باشد. براساس دانش مقاله‌های نظری در مورد علائم فرسودگی، لازم است ابزار معتبر و با روایی بالایی درباره فرسودگی طراحی شود. شکی

-
1. Athlete Burnout Questionnaire
 2. Gerber
 3. Brandao
 4. Burnout Inventory for Referees
 5. Weinberg
 6. Richardson
 7. Gama

نیست که به‌کارگیری سیاهه روان‌شناختی، یکی از اصلی‌ترین رکن در روان‌شناسی است، زیرا مهارت‌های هیجانی اغلب از طریق ابزارهای روان‌شناسی ارزیابی می‌شوند. اما به‌منظور تولید معیارهای قابل‌اعتماد و قابل‌اطمینان، آزمایش‌های روان‌شناختی باید ماهیت خاصی از زمینه و اعتبار بوم‌شناختی این ابزار را منعکس کند. این دیدگاه بوم‌شناختی سیاهه امکان تحلیلی افراد در دنیای واقعی را فراهم می‌آورد و به اهمیت ارتباط بین محیط‌زیست و توانایی‌های روان‌شناختی افراد توجه می‌کند (۶). یکی از ابزارهایی که می‌تواند در حوزه روان‌شناختی و شناخت عوامل مؤثر بر تحلیلی رفتگی داوران مورد استفاده قرار گیرد سیاهه تحلیل رفتگی داوران (BIR) است که توسط براندو و همکاران (۲۰۱۴) برای ارزیابی تحلیل رفتگی داوران فوتبال پرتغال مورد استفاده قرار گرفته است. این پرسش‌نامه توسط محققان دیگری نیز برای ارزیابی تحلیلی عوامل مؤثر بر تحلیل رفتگی داوران استفاده شده است (۱۸، ۹). کارادمیر^۱ (۲۰۱۲) از پرسش‌نامه ماسلاچ (۲۰۰۱) برای شناخت عوامل مؤثر بر موقعیت دوری داوران فوتبال ترکیه استفاده کرد (۱۳). در کشور ما پژوهشی که در این خصوص صورت گرفته باشد، پژوهش احمدی، محمدزاده و سید عامری (۱۳۸۸) بوده است که از پرسش‌نامه ۱۳ سوآلی تیلور و دانیل که از پرسش‌نامه ماسلاچ اقتباس شده است، استفاده کرده‌اند (۱). علم و همکاران (۲۰۱۲) نیز در این خصوص تنها به ارتباط بین هوش هیجانی و تحلیل رفتگی داوران فوتبال پرداخته‌اند که آنان نیز برای اندازه‌گیری تحلیل رفتگی داوران از پرسش‌نامه وینبرگ و ریچاردسون که آن‌هم از پرسش‌نامه ماسلاچ اقتباس شده است، استفاده کردند (۳). احمدی، عبدلی و آریانفر (۱۳۹۳) نیز پرسش‌نامه فرسودگی ورزشکاران (ABQ) را که از پرسش‌نامه ماسلاچ گرفته شده است برای تحلیل رفتگی ورزشکاران استفاده کردند (۲). اسمیت و رادک مدلی را برای مطالعه تحلیل رفتگی در ورزش پیشنهاد کردند که شامل سه بعد «واماندگی جسمانی-هیجانی، حس کاهش اجرا و کاهش ارزشمندی» در ورزش است (۱۹). به‌طور کلی در مورد تحلیل رفتگی می‌توان گفت که ورزش رقابتی در ورزشکاران ایجاد استرس و فشار روانی می‌کند و در مورد فشار روانی اعتقاد بر این است که به دو دسته خوب و بد تقسیم می‌شود و تحلیل رفتگی نتیجه فشار روانی بد است (۲۰). یوکلسون معتقد است ورزشکارانی که دچار تحلیل رفتگی می‌شوند، به تدریج از فعالیت‌های لذت‌بخش فاصله می‌گیرند (۲۲). به عبارت دیگر، فعالیتی که پیش‌از این مهیج محسوب می‌شد، اکنون خسته‌کننده به حساب آمده و ورزشکار خسته و بی‌حوصله فقط حرکات و تمرینات را انجام می‌دهد و تمام این‌ها پاسخ ورزشکار به تنش و فشارهای عاطفی است (۷). بنابراین ابزاری

که بتواند عوامل روان‌شناختی مؤثر بر داوران فوتبال را به‌درستی اندازه‌گیری کند در کشور ما اعتبارسنجی نشده است. بر همین اساس در این پژوهش ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی (BIR) در داوران فوتبال استان گیلان مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج این مطالعه می‌تواند به محققان کمک کند تا عوامل مؤثر بر تحلیل رفتگی در ورزش و به‌خصوص برای داوران فوتبال که متناسب با فرهنگ و شرایط ورزش کشور است را شناخته و از این ابزار برای کمک به کاهش استرس و بهبود شرایط فعالیت داوران استفاده کنند. این تحقیق با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال انجام شد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر ماهیت، پژوهشی توصیفی و از نوع پیمایشی است که به روش میدانی و با استفاده از ابزار پرسش‌نامه انجام گرفت. از آنجاکه هدف این پژوهش شناخت یک سری از عوامل مؤثر در ارتباط بین مجموعه‌ای از متغیرهاست، یک نوع تحقیق اکتشافی نیز می‌باشد. در مرحله اول، با استفاده از روش ترجمه باز ترجمه، روایی صوری و صحت ترجمه نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران توسط چند متخصص و مترجم مورد تأیید قرار گرفت. بدین شکل که نسخه اصلی سیاهه تحلیل رفتگی توسط سه نفر از متخصصین علوم ورزشی و زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد و سپس ترجمه فارسی به انگلیسی برگردانده شد. در نهایت با مقایسه دو متن انگلیسی (متن اصلی و متن به‌دست‌آمده از ترجمه فارسی به انگلیسی) اصلاحات لازم انجام و نسخه نهایی و فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران به‌دست آمد. نسخه فارسی نهایی در اختیار پنج نفر از استادان حوزه مدیریت ورزشی قرار گرفت تا اصلاحات ضروری تعیین و اعتبار محتوایی و صوری سؤالات ترجمه‌شده تعیین شود. در مرحله بعد با دریافت مجوزهای مربوطه اطلاعات لازم دریافت و پرسش‌نامه‌های اصلاح‌شده به‌طور تصادفی در سه همایش و کلاس توجیهی در اختیار ۱۷۰ نفر از داوران قرار گرفت و پس از پاسخ آن‌ها به تمام سؤالات با استفاده از مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت، پرسش‌نامه‌ها دریافت شد و موارد مخدوش کنار گذاشته شد و در کل ۱۶۰ پرسش‌نامه مناسب تشخیص داده شد.

جامعه آماری پژوهش شامل کلیه داوران و عوامل اجرایی کمک‌کننده به داوران فوتبال استان گیلان در تمام سطوح داوری را شامل شد. از آنجاکه انتخاب حجم نمونه، برحسب هدف پژوهش و تعداد پیشنهادی

مطالعات تحلیلی عاملی بین ۵ تا ۱۰ آزمودنی به ازای هر گویه (سؤال) پرسش نامه پیشنهاد شده است (۱۱) و حجم جامعه آماری نیز محدود می‌باشد، بنابراین از بین ۲۲۰ نفر از داوران در هر دو جنس تعداد ۱۶۰ نفر داور (۱۲۰ نفر داور مرد و ۴۰ نفر داور زن) به شکل تصادفی به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش از دو پرسش نامه استفاده شد. اول پرسش نامه داده‌های شخصی که دارای هفت پرسش بود و توسط محقق جهت اندازه‌گیری برخی از ویژگی‌های جمعیت شناختی طراحی شد و دیگری سیاهه تحلیل رفتگی ورزشی رادک و اسمیت (۲۰۰۱) بود که دارای ۱۵ سؤال در قالب سه خرده‌مقیاس حس و اماندگی هیجانی، حس کاهش اجرا و حس کاهش ارزشمندی در ورزش بود. این پرسش نامه به زبان انگلیسی در آمریکا طراحی شده و اعتبارسنجی گردیده است. ضریب همبستگی و اندازه اثر این پرسش نامه در و اماندگی هیجانی (۰/۹۲ و ۰/۸۴)، حس کاهش اجرا (۰/۸۶ و ۰/۷۳) و کاهش ارزشمندی در ورزش (۰/۹۲ و ۰/۸۴) گزارش شده است (۱۹). این پرسش نامه همچنین توسط براندا و همکاران (۲۰۱۴) تحت عنوان سیاهه تحلیل رفتگی داوران (BIR) برای داوران فوتبال پرتغالی اعتبارسنجی شد و آن‌ها نیز نشان دادند که این ابزار از اعتبار و روایی لازم برای ارزیابی عوامل روان‌شناختی مؤثر بر داوران برخوردار است (۶). این ابزار با مقیاس پنج ارزشی لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) جهت پاسخ‌دهی داوران درجه‌بندی و در سؤالات پرسش نامه گنجانده شد. برای تعیین روایی محتوایی ابزار تحقیق نیز پرسشنامه‌ها مجدداً در اختیار ۱۰ نفر از متخصصان (استادان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در گرایش مدیریت ورزشی که در زمینه بازاریابی ورزشی صاحب‌نظر بودند) قرار گرفت و روایی آن مورد تأیید قرار گرفت. همچنین برای روایی سازه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. تحلیل روایی سازه تحلیل رفتگی ورزشی نشان داد: ضریب KMO^۱ به دست آمده (۰/۷۱۱) بزرگتر از ۰/۷ بوده و تعداد نمونه ۳۰ نفری برای تحلیل عاملی مناسب است و تعداد عنوان‌ها، قابلیت پیش بینی سازه را دارند. اندازه تست بارتلت^۲ نیز ۲۳۹/۳۰۹۷ به دست آمد ($p < 0.5$) و نشان داد عنوان‌ها به اندازه کافی با یکدیگر مرتبط بوده و برای تحلیل عاملی مناسب می‌باشند (جدول ۱).

1. Kaiser-Meyer- Olkin
2. Bartlett test

جدول ۱. اندازه تست بارتلت و KMO سازه تحلیل رفتگی ورزشی

KMO	۰/۷۱۱
مجذور خی	۲۳۹/۳۰۹
درجه آزادی	۱۰۵
sig	۰/۰۰۱

تحلیل عاملی اکتشافی انجام گرفته با استفاده از روش چرخش پروماکس با هفت چرخش و بار عاملی بالای ۰/۵، نشان داد؛ سه عامل در سازه تحلیل رفتگی ورزشی دارای مقادیر ویژه بزرگ‌تر از ۱ است که این عامل‌ها ۵۴/۱۵۴ درصد واریانس را تبیین می‌نمایند. از بین ۱۵ عنوان سازه تحلیل رفتگی داوران، یک عنوان دارای بار عاملی کمتر از ۰/۵ بود که کنار گذاشته شد و برای این سازه ۳ عامل در نظر گرفته شد. میانگین و انحراف استاندارد سازه تحلیل رفتگی داوران نیز به ترتیب ۲/۲۹ و ۰/۴۵ بود. با انجام مطالعه مقدماتی با حجم نمونه مشخص (۳۰ نفر)، پایایی پرسش‌نامه بررسی شد، بدین منظور از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و ضرایب برای هر یک از شاخص‌های تحقیق محاسبه شدند. با توجه به اینکه اکثر ضرایب به دست آمده بزرگ‌تر از ۰/۷ بود، پایایی ابزار قابل قبول بود. بدین ترتیب می‌توان گفت که ابزار تحقیق از پایایی لازم برخوردار است. برای تحلیل داده‌ها نیز ابتدا از آزمون کایزر مایر و الکن برای آزمون کفایت حجم نمونه و آزمون کرویت بارتلت برای بررسی توانایی عاملی بودن داده‌ها استفاده شد. سپس از تحلیلی عاملی اکتشافی برای تعیین تعداد عوامل و تحلیلی عاملی تأییدی برای آزمون روایی سازه پرسش‌نامه با استفاده از شاخص‌های مطلق، تطبیقی و مقصد استفاده گردید. برای محاسبه پایایی از آزمون مجدد، ضریب همبستگی پیرسون و برای محاسبه همسانی درونی سوالات هر خرده‌مقیاس نیز، ضریب همسانی درونی آلفای کرونباخ به کار برده شد.

تحلیل داده‌ها و نتایج

تحلیل داده‌ها متناسب با سؤالات گرفته‌شده از اهداف پژوهش در زمینه‌های ساختار عاملی، روایی سازه، پایایی درونی و پایایی زمانی برای سیاهه تحلیل رفتگی انجام شد. برای این منظور در ابتدا از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. تحلیل سازه تحلیل رفتگی داوران نشان داد ضریب KMO^۱ به دست آمده (۰/۷۴۸) بزرگ‌تر از ۰/۷ بوده و نشان داد تعداد نمونه ۱۶۰ نفری برای تحلیل عاملی مناسب است و تعداد گویه‌ها، قابلیت پیش‌بینی سازه را دارند. اندازه تست بارتلت^۲ نیز ۷۸۶/۸۱۷ به دست آمد ($p < 0.5$) و نشان داد عنوان‌ها به اندازه کافی با یکدیگر مرتبط بوده و برای تحلیل عاملی مناسب می‌باشند. تحلیل عاملی اکتشافی انجام‌گرفته با استفاده از روش چرخش پرومکس با شش چرخش و بار عاملی بالای ۰/۵ نشان داد سه عامل در سازه تحلیل رفتگی ورزشی دارای مقادیر ویژه بزرگ‌تر از ۱ است. این عامل‌ها ۵۱/۸۸۱ درصد واریانس را تبیین می‌نمایند. از بین ۱۵ مورد سازه تحلیل رفتگی داوران، یک مورد دارای بار عاملی کمتر از ۰/۵ و دو مورد نیز منفی بودند که کنار گذاشته شدند و برای این سازه ۳ عامل با ۱۲ مورد در نظر گرفته شد و نشان داده شد که هر یک از عامل‌ها دارای چهار عنوان می‌باشد. میانگین و انحراف استاندارد سازه نیز به ترتیب ۲/۲۴ و ۰/۵۷ محاسبه شد. بنابراین داده‌ها نشان دادند سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال با ۱۲ عنوان از روایی سازه لازم برخوردار است (جدول ۲).

جدول ۲. نتایج تحلیل عاملی سازه تحلیل رفتگی داوران با استفاده از چرخش

پرومکس

عنوان‌ها	واماندگی هیجانی	کاهش ارزشمندی در ورزش	حس کاهش اجرا
۶- انجام داوری با درگیر نشدن در عملکرد	۰/۷۵۸		
۱۰- خسته شدن از داوری از نظر جسمی	۰/۷۳۲		
۱۱- نگرانی کمتر نسبت به موفقیت در داوری	۰/۶۱۳		
	۰/۶۸۸		

1. Kaiser-Meyer- Olkin
2. Bartlett test

۱۳- مهم نبودن چگونگی انجام داوری و انجام	۰/۷۷۹		
ندادن کار آن‌طور که باید	۰/۵۷۹		
۲- خسته شدن از انجام داوری و اتمام انرژی	۰/۶۹۵		
۳- صرف تلاش برای فعالیت‌های دیگر به جای	۰/۵۷۲		
داوری فوتبال	۰/۶۳۱		
۵- برآورده نشده منافع شخصی با دوری فوتبال	۰/۷۱۳		
۱۵- داشتن احساس منفی نسبت به داوری فوتبال	۰/۷۵۱		
۴- احساس خستگی با مشارکت در داوری فوتبال	۰/۶۷۰		
۸- حس از بین رفتن با انجام داوری فوتبال			
۹- علاقه نداشتن به داوری فوتبال			
۱۲- خسته شده از مطالبات فیزیکی و ذهنی			
داوری فوتبال			
مقادیر ویژه	۴/۵۰	۱/۸۴	۱/۴۴
درصد واریانس تبیین شده	۳۰/۰۰	۱۲/۲۷	۹/۶۱

برای بررسی روایی افتراقی، به‌منظور بررسی عدم هم‌پوشانی سازه‌های پرسش‌نامه و عنوان‌های مرتبط، کوواریانس بین هر کدام از دو سازه زیر ۰/۹ در نظر گرفته شد و در پایان تناسب الگو با داده‌ها با توجه به شاخص‌های مرتبط بررسی شد. آزمایش الگوی سازه تحلیل رفتگی داوران با ۱۲ عنوان به‌دست‌آمده از تحلیل اکتشافی نشان داد که شاخص‌های به‌دست‌آمده، نشان‌دهندهٔ برازش الگو با داده‌ها نیست و مقادیر χ^2/df ، $RMSEA$ ، CFI ، NFI ، IFI ، RFI ، GFI ، TLI و RMR به‌دست آمد و نشان داد که شاخص‌های مربوط به داده‌ها با الگوی موردنظر برازش ندارند (جدول ۳). از آنجاکه آزمایش الگوی سازه تحلیل رفتگی داوران با ۱۲ عنوان از برازش لازم برخوردار نبود، نرمال بودن داده‌ها موردبررسی قرار گرفت. آزمایش نرمال بودن عنوان‌ها نیز نشان داد که یک عنوان خارج از اندازه مجاز (۲ و -۲) قرار دارد که لازم دانسته شد، از الگو کنار گذاشته شود (جدول ۵). آزمایش الگوی دوم سازه تحلیل رفتگی داوران با حذف

یک عنوانی که در دامنه نرمال قرار نداشت و با ۱۱ عنوان نشان داد که شاخص‌های به‌دست‌آمده نشان‌دهنده برازش الگو با داده‌ها است. مقادیر χ^2/df ، ۱۲۱/۷۹، ۴۴، ۰/۰۹۳، ۰/۹۰، ۰/۹۱، ۰/۹۲، ۰/۹۰، ۰/۹۴، ۰/۹۰ و ۰/۸۳ و به‌ترتیب برای شاخص‌های χ^2 ، Df، RMSEA، CFI، NFI، IFI، RFI، GFI، TLI و RMR به‌دست آمد (جدول ۶) و نشان داد که شاخص‌های مربوط به داده‌ها با الگوی موردنظر برازش لازم را دارند.

جدول ۳. شاخص‌های برازش سیاهه تحلیل‌رفتگی داوران

مقدار شاخص‌های الگوی	آماره
۲۲۸/۸۲	Chi-square
۵۴	Df
۴/۲۳	Chi-square/df
۰/۱۴۳	RMSEA
۰/۶۸	CFI
۰/۶۳	NFI
۰/۶۹	IFI
۰/۵۵	RFI
۰/۹۴	GFI
۰/۶۱	TLI
۰/۱۴۰	RMR

جدول ۴. نتایج توصیفی تحلیل عاملی سازه تحلیل رفتگی داوران

مجدور R	ارزش T	بارعاملی	انحراف استاندارد	میانگین	عامل‌ها و عنوان‌ها
واماندگی هیجانی					
۰/۲۰۴	-	۰/۴۵۲	۱/۰۳	۲/۴۷	۶
۰/۶۱۴	۵/۴۳	۰/۷۸۳	-۰/۹۱	۲/۰۵	۱۰
۰/۳	۴/۶۹	۰/۵۴۸	-۰/۸۲	۲/۳۹	۱۱
۰/۳۱۹	۴/۸۰	۰/۵۶۵	۱/۰۶	۲/۳۱	۱۳
کاهش ارزشمندی در داوری					
۰/۱۹۹	۳/۹۴	۰/۴۴۶	-۰/۹۴	۲/۴۵	۲
۰/۱۴۳	۳/۶۴	۰/۳۷۹	۱/۱۰	۲/۵۹	۳
۰/۱۲۳	۳/۴۴	۰/۳۵۰	۱/۲۰	۲/۹۷	۵
۰/۲۵۴	۳/۴۰	۰/۵۰۴	۱/۰۳	۱/۸۱	۱۵
حس کاهش اجرا					
۰/۲۵۹	۴/۳۰	۰/۵۰۹	۱/۱۲	۲/۳۱	۴
۰/۰۵۱	۲/۳۷	۰/۲۲۷	-۰/۷۹	۱/۴۴	۸
۰/۳۸۸	۴/۸۵	۰/۶۲۳	۱/۰۷	۱/۸۳	۹
۰/۵۶۱	۵/۱۸	۰/۷۴۹	۱/۰۲	۲/۲۳	۱۲

جدول ۵. نتایج توصیفی داده‌ها براساس نرمال بودن عنوان‌ها

کشیدگی	چولگی	انحراف استاندارد	میانگین	عاملها و عنوانها	
-۰/۴۶	۰/۱۹	۱/۰۳	۲/۴۷	۶	
-۰/۰۴	۰/۵۵	۰/۹۱	۲/۰۵	۱۰	واماندگی
-۰/۳۲	-۰/۲۱	۰/۸۲	۲/۳۹	۱۱	
-۰/۳۰	۰/۴۸	۱/۰۶	۲/۳۱	۱۳	هیجانی
-۰/۰۱	۰/۴۵	۰/۹۴	۲/۴۵	۲	
-۰/۹۱	۰/۱۸	۱/۱۰	۲/۵۹	۳	کاهش
-۰/۸۹	-۰/۱۷	۱/۲۰	۲/۹۷	۵	ارزشمندی
۱/۴۴	۱/۳۹	۱/۰۳	۱/۸۱	۱۵	در داوری
-۰/۳۳	۰/۵۷	۱/۱۲	۲/۳۱	۴	
۳/۱۹	۱/۸۷	۰/۷۹	۱/۴۴	۸	حس
۰/۱۰	۱/۰۶	۱/۰۷	۱/۸۳	۹	کاهش اجرا
-۰/۵۱	۰/۴۳	۱/۰۲	۲/۲۳	۱۲	

جدول ۶. شاخص‌های برازش سیاهه تحلیل‌رفتگی داوران

مقدار شاخص‌های الگوی	آماره
۱۲۱/۷۹	Chi-square
۴۴	Df
۲/۷۶	Chi-square/df
۰/۰۹۳	RMSEA
۰/۹۰	CFI
۰/۹۱	NFI
۰/۹۲	IFI

۰/۹۰	RFI
۰/۹۴	GFI
۰/۹۰	TLI
۰/۰۸	RMR

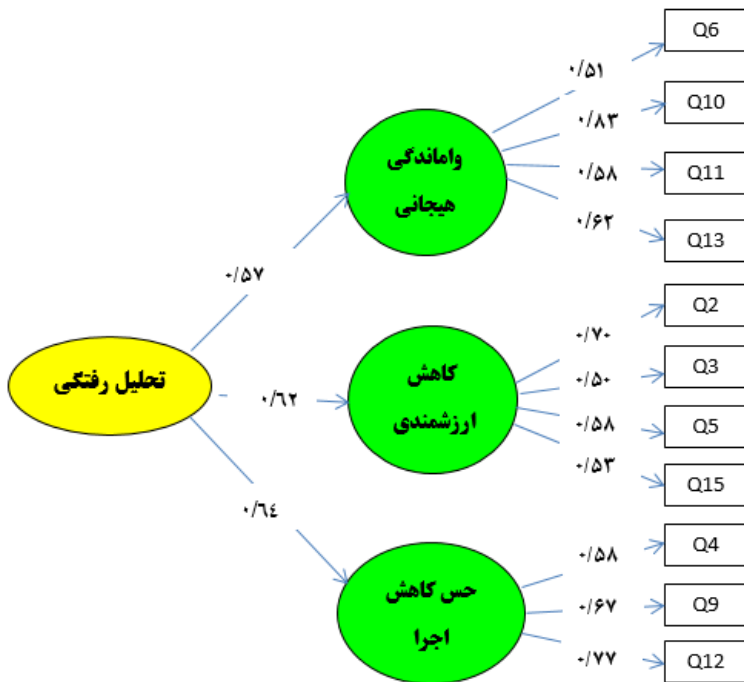
نتایج توصیفی تحلیل عاملی سازه تحلیل رفتگی داوران در جدول ۴ نشان داده شده است. همچنین برای تحلیل سازه تحلیل رفتگی داوران با عامل‌های تعیین شده و عنوان‌هایی که دارای بار عاملی بالایی بودند؛ الگوی سومی مورد آزمایش قرار گرفت. برازش این الگو به شکل کامل مورد ارزیابی قرار گرفت و نشان داد شاخص‌های موردنیاز برای برازش الگو در حد مناسب قرار دارند و بار عاملی هر یک از روابط و همچنین ارتباط بین عامل‌ها در حد مناسبی قرار دارند که نشان‌دهنده همسانی درونی بین عامل‌های این سازه است. مقادیر ۱۳۸/۴۷، ۵۱، ۰/۰۶، ۰/۹۱، ۰/۹۲، ۰/۹۱، ۰/۹۰، ۰/۹۳، ۰/۸۹ و ۰/۰۸۴ به ترتیب برای شاخص‌های Chi-square، Df، RMSEA، CFI، NFI، IFI، RFI، GFI، TLI و RMR به دست آمد (جدول ۷) و نشان داد که شاخص‌های مربوط به داده‌ها با الگوی موردنظر برازش لازم را دارند.

جدول ۷. شاخص‌های برازش سیاهه تحلیل رفتگی داوران

مقدار شاخص‌های الگوی	آماره
۱۲۸/۴۷	Chi-square
۵۱	Df
۲/۵۲	Chi-square/df
۰/۰۶	RMSEA
۰/۹۱	CFI
۰/۹۲	NFI
۰/۹۱	IFI
۰/۹۰	RFI
۰/۹۳	GFI

۰/۸۹	TLI
۰/۰۸	RMR

بنابراین می‌توان گفت نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال از روایی سازه برخوردار است. الگوی ارتباطی بین عامل‌ها و عنوان‌های سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال در قالب یک الگو در نمودار ۱ نشان داده شده است.

نمودار ۱. الگوی ارتباطی بین عامل‌ها و عنوان‌های تحلیل رفتگی داوران

برای آزمون فرضیه مربوط به پایایی درونی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و ضرایب برای هر یک از شاخص‌های تحقیق محاسبه شد (جدول ۸). با توجه به اینکه همه ضرایب به‌دست آمده بزرگ‌تر از ۰/۷

است، پایایی ابزار قابل قبول بوده و بدین ترتیب می‌توان گفت که نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال از پایایی درونی برخوردار است.

جدول ۸. ضریب پایایی محاسبه‌شده شاخص‌های تحقیق

شاخص	ضریب آلفای کرونباخ (α)
تحلیل رفتگی داوران فوتبال	۰/۸۰
واماندگی هیجانی	۰/۷۴
کاهش ارزشمندی در داوری	۰/۷۱
حس کاهش اجرا	۰/۷۱

برای آزمون فرضیه پایایی از روش بازآزمایی و محاسبه ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. برای این منظور از نتایج اجرای مجدد پرسش‌نامه پس از دو هفته از اجرای اول پرسش‌نامه به‌دست‌آمده استفاده شد که همبستگی عامل‌های آن با نتایج اجرای پرسش‌نامه اول محاسبه گردید. نتایج ضریب همبستگی بین عامل‌ها نشان داد که ارتباط همه عامل‌ها با هم از لحاظ آماری معنادار می‌باشد. این ارتباط در واماندگی هیجانی برابر با ۰/۴۰، در کاهش ارزشمندی در داوران برابر با ۰/۲۴۰ و در حس کاهش اجرا برابر با ۰/۳۱ بود که همگی در دامنه قابل قبول معنادار بودند ($P < ۰/۰۵$). بنابراین می‌توان گفت که نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال از پایایی زمانی برخوردار است. نتایج ضریب همبستگی بین عامل‌ها و همچنین سطح معناداری ضرایب این ارتباط‌ها در جدول ۹ نشان داده شده است.

جدول ۹. ارتباط به‌دست‌آمده از تحلیل عاملی بین عامل‌های سازه تحلیل رفتگی

داوران

	تحلیل رفتگی (۲)	تحلیل رفتگی (۱)	حس کاهش اجرا (۲)	کاهش ارزشمندی (۲)	واماندگی هیجانی (۲)	حس کاهش اجرا (۲)	کاهش ارزشمندی هیجانی	واماندگی هیجانی
واماندگی هیجانی								۱
کاهش ارزشمندی							۱	
حس کاهش اجرا								
واماندگی هیجانی (۲)								
کاهش ارزشمندی (۲)								
حس کاهش اجرا (۲)								
تحلیل رفتگی (۱)								
تحلیل رفتگی (۲)								

بحث و نتیجه گیری

نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال از «ساختار عاملی» مناسب برخوردار است. برای این نسخه از سیاهه تحلیل رفتگی داوران ۱۴ عنوان به دست آمد که در سه عامل دسته بندی شدند و نشان داده شد که عامل‌ها دارای سه مقدار ویژه بالاتر از یک می‌باشند و همه عنوان‌ها نیز بالاتر از ۰/۷ بود. همچنین نشان داده شد که این عامل‌ها می‌توانند ۵۱/۸۸ درصد واریانس کل سؤالات را تبیین نمایند. این سه عامل شامل «واماندگی هیجانی، کاهش ارزشمندی در داوری و حس کاهش اجرا» نام گذاری شد که با تحقیقات صورت گرفته در حوزه داوری از جمله تحقیقات فرانسیسکو و همکاران (۲۰۰۹)، برندا و همکاران (۲۰۱۴)

همخوانی دارد (۸۶). احمدی، عبدلی و آریانفر (۱۳۹۳) این ابزار را برای ورزشکاران اعتبارسنجی کردند و نشان دادند سه عامل واماندگی هیجانی، حس کاهش اجرا و کاهش ارزشمندی در ورزش ۵۸٪ واریانس سوالات را تبیین می‌کند (۲) که با نتایج این پژوهش همخوانی دارد.

نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال از «روایی سازه» نیز برخوردار است. با انجام اصلاحات عنوانی مناسب با توجه نرمال بودن داده‌های مربوط به تحلیل عاملی، داده‌ها برای تحلیل عاملی پذیرفته شد. اصلاحات عنوانی معین پیشنهاد شده توسط تحلیل عاملی مورد حمایت قرار گرفت و هر یک از شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقصد در دامنه مورد نظر قرار گرفت و نشان داده شد که شاخص‌های مربوط به داده‌ها با الگوی مورد نظر برازش لازم را دارند. در حوزه داوری در این زمینه می‌توان به پژوهش‌های فرانسیسکو و همکاران (۲۰۰۹) و برندا و همکاران (۲۰۱۴) اشاره نمود که با نتایج این تحقیق همخوانی دارند. البته احمدی، عبدلی و آریانفر (۱۳۹۳) هم از این نسخه برای ورزشکاران ۱۵ تا ۳۵ سال استفاده کردند و نشان دادند که پرسش‌نامه تحلیل رفتگی ورزشی رادک و اسمیت (۲۰۰۱) ابزار مناسبی برای سنجش تحلیل رفتگی ورزشی ورزشکاران جامعه ایرانی می‌باشد. از آنجاکه داوران فوتبال نیز نوعی ورزشکار به حساب می‌آیند که در میدان ورزشی به فعالیت می‌پردازند می‌توان آنان را نیز در دسته ورزشکاران قرار داد، با این تفاوت که داوران تحت تأثیر عوامل بیشتری قرار دارند. البته احمدی، عبدلی و آریانفر (۱۳۹۳) این ابزار را برای ورزشکاران اعتبارسنجی کردند و نشان دادند سه عامل واماندگی هیجانی، حس کاهش اجرا و کاهش ارزشمندی در ورزش دارای ضرایب پایایی ۰/۷۷ تا ۰/۹۲ بودند که اندازه‌های بیشتری نسبت به نتایج پژوهش حاضر را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش فرانسیسکو و همکاران (۲۰۰۹) و برندا و همکاران (۲۰۱۴) در نسخه انگلیسی هم‌راستا می‌باشد و نتایج به‌دست آمده نشان‌دهنده ترجمه مناسب و برگردان هماهنگ اصطلاحات در بین دو زبان فارسی و انگلیسی می‌باشد، لذا ارزیابی تحلیل رفتگی داوران فوتبال با استفاده از سیاهه فارسی تحلیل رفتگی شغلی، موجب درک و تفسیر صحیحی از سوالات به شکل مشابهی با نسخه انگلیسی شده است. همچنین تأیید مدل عاملی پرسشنامه در جامعه ایرانی نشانگر قابلیت بالای سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال در ارزیابی این سازه علی‌رغم تفاوت‌های فرهنگی است (۱۴).

نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال از «پایایی درونی» برخوردار بود. در این زمینه فرانسیسکو و همکاران (۲۰۰۹) معیارهای روان‌شناختی نسخه اسپانیایی سیاهه تحلیل رفتگی را برای

فوتبالیست‌ها جوان به کار بردند و نشان دادند که این ابزار با انجام اصلاحات عنوانی از پایایی داخلی برخوردار است (۸). برندا و همکاران (۲۰۱۴) نیز ویژگی‌های روان‌شناختی سیاهه تحلیل رفتگی را برای داوران فوتبال کشور پرتغال به دست آوردند و نشان دادند که این نسخه برای داوران پرتغالی از قابلیت اطمینان درونی برخوردار می‌باشد (۶) که نتایج این پژوهش‌ها با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. البته این پژوهش توسط گربر و همکاران (۲۰۱۸) نیز بر روی ورزشکاران انجام شد و در آن پژوهش نیز ثبات داخلی سیاهه مورد پذیرش قرار گرفت (۱۰) که با نتایج این تحقیق همخوانی دارد ولی از نظر نوع نمونه‌ها با نتایج تحقیق حاضر متفاوت است. به طور کلی، ثبات درونی مناسب را می‌توان به درک یکسان از عامل‌های مربوط تحلیل رفتگی در بین جوامع فارسی زبان و انگلیسی زبان، نسبت داد. از سوی دیگر، تبیین درست سؤالات مربوط به هریک از مفاهیم و نیز ترجمه آسان و درست سؤالات پرسش‌نامه، ما را در رسیدن به بالاترین نتیجه ممکن همراهی کرده است (۱۵).

نسخه فارسی سیاهه تحلیل رفتگی داوران فوتبال از «پایایی زمانی» برخوردار بود. فرانسیسکو و همکاران (۲۰۰۹) نسخه اسپانیایی پرسش‌نامه تحلیل رفتگی ورزشی را برای فوتبالیست‌های جوان اعتبارسنجی کردند و نشان دادند که این ابزار برای فوتبالیست‌های جوان اسپانیایی از اعتبار بازمایی لازم برخوردار می‌باشد (۸). آرک و همکاران (۲۰۱۲) پایایی زمانی پرسش‌نامه تحلیل رفتگی ورزشی را برای ورزشکاران اسپانیایی تطبیق دادند و نشان دادند که این نسخه از پایایی زمانی لازم برخوردار است (۴). البته آن‌ها دو عنوان را هم به نسخه ۱۵ سؤالی رادک و اسمیت (۲۰۰۱) اضافه کرده بودند که با نتایج تحقیق حاضر از نظر تعداد عنوان‌ها همخوانی ندارد.

بنابراین پژوهش حاضر روایی و پایایی نسخه فارسی تحلیل رفتگی ورزشی را برای نسخه اصلی آن که توسط رادک و اسمیت (۲۰۰۱) در آمریکا طراحی شده بود، تکرار کرد. همچنین نتایج حاصله، حاکی از همسانی درونی کافی و رضایت‌بخش بود و از طریق تحلیل عاملی اکتشافی و تأیید و روایی سازه این مقیاس را در جامعه داوران ایرانی مورد تأیید قرار داد؛ بنابراین به نظر می‌رسد بتوان از این مقیاس جهت سنجش تحلیل رفتگی داوران رده‌های مختلف و با سوابق مختلف برای هر دو جنس استفاده کرد. همچنین پیشنهاد می‌گردد از نسخه ۱۲ عنوانی تحلیل رفتگی داوران با سه عامل و ماندگی هیجانی، کاهش ارزشمندی در داوران و حس کاهش اجرا برای سنجش تحلیل رفتگی داوران استفاده شود.

Psychometric properties of the Persian version of the referee burnout questionnaire

Behrouz Golmohammadi¹, Vahid Kashani², Gholamreza Habibpour³

(Recive: 2020/06/25; Accept: 2020/10/24)

Abstract

Background & Purpose: Soccer refereeing is always one of the professions that imposes a great deal of physical and mental pressure on referees and is usually accompanied by anxiety, stress, and fatigue. The purpose of this study was to determine the Psychometric properties of the Persian version of the referee burnout questionnaire.

Methodology: The original version of this scale had 15 questions in the form of the three subscales of emotional exhaustion, a decrease in the value of sport, and a sense of reduced performance. This scale has also been validated for Portuguese soccer referees in the past. The questionnaire was distributed among 160 soccer referees aged 18 to 44 years after it was translated into Persian and validated. For estimating the validity of the questionnaire, exploratory factor analysis and confirmatory analysis were used. In addition, Cronbach's alpha was used to estimate the reliability of this scale.

Results: The findings of the research confirmed the validity and reliability of the scale. In general, the referee's analysis scale with three factors explained 51.88% of the total variance of the questions. In relation to the internal consistency of the questions in each subscale, the reliability coefficients of emotional exhaustion, value reduction, and sense of reduced performance were 0.74, 0.71, and 0.71, respectively. In terms of time reliability, the results also showed that the relationship between

1. Associate Professor, Semnan University, Semnan, Iran (Corresponding Author) mail: b_golmohammadi@semnan.ac.ir

2. Associate Professor, Semnan University, Semnan, Iran. Email: vkashani@semnan.ac.ir

3. M.Sc. of Semnan University, Semnan, Iran. Email: g.habibpour57@gmail.com

variables was statistically significant by using a re-test and calculating the correlation coefficient.

Conclusion: It seems that Radiac and Smith's modified analysis questionnaire for Iranian referees with 11 items is a good tool for measuring the burnout in Iran's referee community.

Keywords: psychometric properties, burnout questionnaire, soccer referees

1. Ahmadi, A., Mohammadzadeh, H., & Seyedameri, M. (2009). Sources of stress, analytical departure and the desire to retire in professional Iranian football referees. *Research in Sports Science*. Vol. 22, 85-98. (Persian)
2. Ahmadi, N., Abdoli, B., & Aryanfar, M. (2014). Investigating the psychometric properties of the Persian version of the sports burnout questionnaire in athletes. *Sports Psychology Studies*. Vol. 9, 93-102. (Persian)
3. Alam, S., Mombeni, H., Maleki, B., Monazami, M., Alam. Z., Vatandost, M. & Nasirza, A. (2012). The Relationship Between Emotional Intelligence and Burnout in Iranian Soccer Super League Referees. *Current Reseaech Journal of Biological Sciences* . 4(5): 544- 550.
4. Arce, C., Francisco, C.D., Andrade, E., Seoane, G., Thomas, R. (2012). Adaptation of the Athlete Burnout Questionnaire in a Spanish Sample of Athletes. *The Spanish Journal of Psychology*. Vol. 15, No. 3, 1529-1536.
5. Balch, M.J., & Scott, D. (2007). Contrary to Popular Belief, Refs Are People Too! Personality and Perceptions of Officials. *Journal of Sport Behavior*. 30: 3-20.
6. Brandao, M.R.f., Serpa, S., Weinberg, A. (2014). Psychometric properties of the Burnout Inventory for Referees. *Motriz, Rio Claro*, v.20 n.4, p. 374-383.
7. Cresswell ,S.L. & R.C. Eklund, (2004). The athlete burnout syndrome: Possible early signs. *Journal of science and medicine in sport*, 7(4): p. 481-487.
8. Francisco, C., Arce, C., Andrade, E., Arce, I., Raedeke, Y.T. (2009). Propiedades Psicometricas Prelimnares de la Version Espanola Del Athlete Burnout Questionnaire en Una Muestra de Jovenes Futbolistas. *Cuadernos de Psicología del Deporte*. Vol. 9. No. 2. 56- 45.
9. Gama, D.R.N., Nunes, R.A.m., Guimaraes, L., Silva, L.D.L., Castro, J.B.p. (2018). Analysis of the burnout levels of soccer referees working at amateur and professional leagues of Rio de Janeiro, Brazil. *Journal of Physical Education and Sport*. 2(178). pp.1168 – 1174.
10. Gerber, M., Gustafsson, H., Seelig, H., Kellman, M., Ludyga, S. (2018). Usefulness of the Athlete Burnout Questionnaire (ABQ) as a

screening tool for the detection of clinically relevant burnout symptoms among young elite athletes. *Psychology of Sport and Exercise*. <https://www.researchgate.net/publication/326833935>.

11. Gustafsson, H., Madigan, D.J., & Lundkvist, E. (2017). Burnout in athletes. In R. Fuchs & M. Gerber (Eds.), *Stressregulation und Sport*. Heidelberg: Springer. Tehran, Samat Publications, Third edition. (Persian)

12. Hooman, H. (2009). Structural equation modeling using Lisrel software software.

13. Karademir, Tamer. (2012). The Factors That Influence the Burn out Condition of City Football Referes. *Journal of Physical Education and Sports Management*, Vol. 3(2), pp. 27-34.

14. Kashani VO, Golmohamadi B, Mokaberian M. (2017). Psychometric Properties of the Persian Version of Children's Active Play Imagery Questionnaire. *Annals of Applied Sport Science*. 10;5(4):49-59.

15. Kashani V, Farokhi A, Kazemnejad A, Shaikh M. (2015). Validity and reliability of the Persian version of sport mental toughness questionnaire (SMTQ). *Motor Behavior*.;7(20):49-72.

16. Louvet A., Gaudreau, P., Menaut, A., Genty, J. & Deneuve, P. (2009). Revisiting the changing and stable properties of coping utilization using latent class growth analysis: A longitudinal investigation with soccer referees. *Psychology of Sport and Exercise*, 10, 124–135.

17. Marsh, H. W., Guo, J., Dicke, T., Parker, P. D., & Craven, R. G. (2020). Confirmatory factor analysis (CFA), exploratory structural equation modeling (ESEM), and set-ESEM: optimal balance between goodness of fit and parsimony. *Multivariate behavioral research*, 55(1), 102-119.

18. Nazarudin, M.N., Noordin, H., Suppiah, P.K., Abdullah, M.R., Omar Fauzee, M.S. & Meera Abdullah, N. (2014). Psychological Skills Assessment and Referee Rugby Sevens Performance. *Jurnal Pemikir Pendidikan*. Vol. 5, pp. 165-184.

19. Raedeke, T. D., & Smith, A. L. (2001). Development and preliminary validation of an athlete burnout measure. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 23 (4), 281-306.

20. Waldron, J.J. (2000). Stress, Overtraining, and Burnout Associated with Participation in Sport: Is Your Child At-Risk. Institute for the Study of Youth Sports, from <http://ed web3.educ.msu.edu/ysi/Spotlights.htm>.

21. Weinberg, R.S., & Richardson, P.A. (1990). Psychology of officiating. Champaign, Il: Leisure Press.

22. Yukelson, D. (1990). Psychological burnout in sport participants. Sports Medicine Digest, 12(4).

نسخه فارسی پرسش نامه تحلیل رفتگی داوران (سؤالات شماره ۱، ۷، ۱۴ از

نسخه نهایی حذف شدند).

۵- همیشه	۴- اغلب	۳- گاهی	۲- کمی	۱- هرگز	هر چند وقت یک بار این حالت ها را حس می کنید؟ ۱= هرگز ۲= به ندرت ۳= گاهی اوقات ۴= اغلب ۵= همیشه
۵	۴	۳	۲	۱	با انجام دادن داوری فوتبال بسیاری از فعالیت های با ارزش را انجام می دهم.
۵	۴	۳	۲	۱	با انجام داوری فوتبال به حدی خسته می شوم که برای انجام فعالیت های دیگر انرژی ندارم.
۵	۴	۳	۲	۱	تلاشی را که برای داوری فوتبال صرف می کنم بهتر است در فعالیت های دیگر بکار گیرم.
۵	۴	۳	۲	۱	با مشارکت در داوری فوتبال بسیار احساس خستگی می کنم.
۵	۴	۳	۲	۱	با داوری فوتبال منافع شخصی خود را برآورده نمی بینم.
۵	۴	۳	۲	۱	داوری فوتبال را انجام می دهم، ولی زیاد درگیر عملکردم نمی شوم.
۵	۴	۳	۲	۱	من در داوری فوتبال به توانایی خودم نرسیده ام.
۵	۴	۳	۲	۱	احساس می کنم با انجام داوری فوتبال از بین بروم.
۵	۴	۳	۲	۱	به داوری فوتبال علاقه ای ندارم.

۵	۴	۳	۲	۱	احساس می‌کنم از لحاظ جسمی از داوری فوتبال خسته شده‌ام.	۰
۵	۴	۳	۲	۱	من نسبت به آنچه انجام می‌دهم کمتر نگران موفقیت‌م در داوری فوتبال هستم.	۱
۵	۴	۳	۲	۱	از مطالبات فیزیکی و ذهنی داوری فوتبال خسته شده‌ام.	۲
۵	۴	۳	۲	۱	برایم مهم نیست که چگونه داوری فوتبال را انجام - دهم و آنطور که باید کارم را انجام نمی‌دهم.	۳
۵	۴	۳	۲	۱	من در داوری فوتبال موفق هستم.	۴
۵	۴	۳	۲	۱	من نسبت به داوری فوتبال احساس منفی دارم.	۵